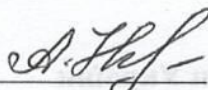
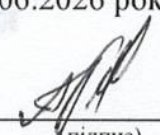

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет харчових технологій
Кафедра туризму

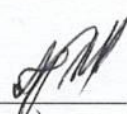
Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ОК23. ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ
(обов'язковий)

Спеціальність	ІЗ Туризм та рекреація
Освітня програма	Туризм
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

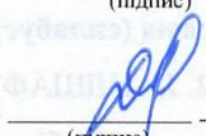
Розробник: А. В. Новікова, к.с.-г.н., доцент
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

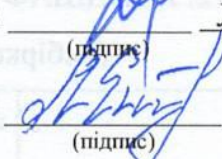
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри туризму	протокол №16 від 10.06.2026 року. Завідувач кафедри <u></u> <u>О. В. Коваленко</u> (підпис) (прізвище, ініціали)
--	--

Погоджено:

Гарант освітньої програми Олександр КОВАЛЕНКО
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується ОП Наталія БОЛГОВА
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму надана: Лідія ДЯЧЕНКО (додається)
(підпис) (ПІБ)

 Лариса ЄПИК (додається)
(підпис) (ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації Марія Тараненко
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата 29.06 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Екологічний туризм			
2.	Факультет/кафедра	Харчових технологій / Туризму			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОП Туризм Спеціальність ІЗ Туризм та рекреація			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)	-			
6.	Рівень НРК	6			
7.	Семестр та тривалість вивчення	І семестр, 15 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів (150 годин)			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) Денна / заочна форма навчання			Самостійна робота Денна / заочна форма навчання
		Лекційні	Практичні (семінарські)	Лабораторні	
		30/6	44/8	-	
10.	Мова навчання	українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Новікова Анна Віталіївна, к.с.-г.н., доцент кафедри туризму, кабінет 211е			
12.	Контактна інформація	Ел. адреса: anovikova1208@gmail.com			
13.	Загальний опис освітнього компонента	ОК «Екологічний туризм» покликаний сформувати у здобувачів уявлення про сутність та особливості екологічного (зеленого) туризму, його місце та значення у розвитку сучасної туристичної діяльності. Вивчення ОК дозволяє майбутнім фахівцям розширити знання про сучасні форми та види зеленого туризму, можливості задоволення еколого-оздоровчих та пізнавальних потреб населення, здійснення організаційно-управлінського супроводу еколого-туристичної діяльності, отримати досвід розробки туристичних маршрутів та заходів в об'єктах природно-заповідного фонду.			
14.	Мета освітнього компонента	Мета освітнього компонента – сформувати у здобувачів професійні знання й уміння щодо практичної організації й управління екологічним туризмом.			
15.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Передумови відсутні. Освітній компонент є основою для: Атестація			
16.	Політика академічної доброчесності	При виконанні практичних робіт, написанні модульних, атестаційних та екзаменаційних робіт здобувач обов'язково має дотримуватись правил академічної доброчесності. При виявленні фактів списування або академічної не доброчесності робота виконана здобувачем не зараховується.			
17.	Посилання на Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4236			
18.	Ключові слова	Екологічний туризм, природно-заповідні території, охоронні об'єкти, екологічний маршрут, заповідники, заказники, гід екологічного туризму			

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)					Як оцінюється РНД
	ПРН ₂	ПРН ₃	ПРН ₄	ПРН ₅	ПРН ₂₄	
ДРН 1. Оперувати понятійно-термінологічним апаратом теорії туризму та класифікувати його форми і види за ключовими ознаками з метою моделювання діяльності суб'єктів ринку.	x	x				Усний захист практичних робіт. Тестування в системі Moodle. Виконання та захист індивідуального завдання Іспит.
ДРН 2. Проводити оцінку рекреаційно-туристичного потенціалу території із використанням бальних, індексних та SWOT-методик для визначення її інфраструктурної місткості.	x			x		
ДРН 3. Проектувати функціональне зонування та просторову організацію дестинації з урахуванням специфіки розвитку різних видів туризму (екологічного, сільського, культурного тощо).		x	x	x		
ДРН 4. . Застосовувати ГІС-технології, цифрові карти та аналітичні інструменти (Tourism 4.0) для просторового моделювання туристичних потоків та управління ресурсами дестинацій.			x		x	
ДРН 5 Розробляти екологічно безпечні та соціокультурно адаптовані стратегії сталого розвитку дестинацій в умовах глобальних кліматичних змін та соціальних трансформацій.	x			x	x	

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу. <i>Денна / Заочна форма навчання</i>				Рекомен- літ-ра
	Аудиторна робота			Сам. робота	
	Лк	П.з / семін.з	Лаб зан.		
Тема 1. Зародження та основні етапи розвитку екологічного туризму. 1.1. Історія виникнення екологічного туризму. 1.2. Основні принципи екологічного туризму. 1.3. Види екологічного туризму.	2/1	4/1		7/13	1, 2, 3, 4,
Тема 2. Нормативно-законодавча база екологічного туризму. 2.1. Закон України про Природно-заповідний фонд. 2.2. Закон України про охорону навколишнього природного середовища. 2.3. Програма перспективного розвитку заповідної справи.	4/1	4/1		7/13	22,23,24

2.4. Положення про діяльність природних заповідників, Положення про діяльність біосферних заповідників, Положення про діяльність національних природних парків					
Тема 3. Екологічна етика та естетика в екологічному туризмі. 3.1. Поняття екологічна етика. 3.2. Поняття екологічна естетика. 3.3. Правила поведінки на природі	2/1	4/1		7/13	4,5, 8
Тема 4. Передумови розвитку екотуризму в Україні. 4.1. Географічне положення України. 4.2. Регіональна структура екологічного туризму. 4.3. Розміщення особливо охоронних природних територій. Транспортна доступність. 4. 4. Різноманіття і атрактивність екосистем і ландшафтів.	4/1	4/1		7/13	8, 10, 11, 12
Тема 5. Базові напрямки розвитку екологічного туризму. 5.1. Вивчення всесвітнього досвіду розвитку екотуризму. 5.2. Державна політика в галузі створення дійсної нормативно правової бази в галузі екотуризму. 5.3. Заходи щодо покращення існуючої структури екологічного туризму. 5.4. Охорона довкілля як основи існування екотуризму.	4/1	6/1		8/14	18, 19, 20
Тема 6. Стратегічні напрямки розвитку екологічного туризму. 6.1. Аналіз існуючих і прогнозування основних показників розвитку екологічного туризму в довгостроковій перспективі. 6.2. Розробка територіальної організаційної стратегії, направленої на розвиток індустрії екотуризму.	2/1	4/1		8/14	14, 16, 13
Тема 7. Екологічний туризм у країнах Європи, Азії та Африки. 7.1. Географічне положення країн. 7.2. Структура екологічного туризму в регіонах. 7.3. Розміщення особливо охоронних природних територій. 7.4. Різноманіття і атрактивність екосистем і ландшафтів.	2	4/1		8/14	2, 5, 21
Тема 8. Екологічний туризм у країнах Північної та Південної Америки, а також Австралії та Океанії. 8.1. Географічне положення країн. 8.2. Структура екологічного туризму в регіонах. 8.3. Розміщення особливо охоронних природних територій. 8.4. Різноманіття і атрактивність екосистем і ландшафтів.	2	4/1		8/14	2,3, 4, 6
Тема 9. Особливо охоронні природні території (ООПТ) як ресурс екологічного туризму. 9.1. Біосферні заповідники. Природні заповідники. 9.2. Національні природні та регіональні ландшафтні парки. 9.3. Державні заказники. Ботанічні сади. Зоологічні парки. 9.4. Парки пам'ятки садово-паркового мистецтва.	4	6		8/14	8, 18, 19
Тема 10. Туристський продукт ООПТ та його формування. 10.1. Послуги надавані ООПТ в сфері екотуризму. 10.2. Інформаційне обслуговування відвідувачів. 10.3. Послуги гідів екскурсководів. 10.4. Облаштованість території. Безпека відвідувачів.	4	4		8/14	17, 22, 24
Всього за рік	30/6	44/8		76/136	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кільк. годин денна/ заочна	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кільк. годин денна/ заочна
ДРН 1. Оперувати понятійно-термінологічним апаратом теорії туризму та класифікувати його форми і види за ключовими ознаками з метою моделювання діяльності суб'єктів ринку.	Проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій до кожної з тем. Проведення практичних робіт (виконання завдань відповідно до кожної теми) із модеруванням дискусій за результатами відповідей. Проведення консультацій, а саме відповіді на запитання, обмін думками, дискусія з висновками викладача.	74/14	Опрацювання незнайомих (нових) термінів. Опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами. Виконання індивідуального завдання (з обраної тематики). Аналіз проведеної роботи та підготовка до захисту практичних робіт, а також індивідуального завдання.	76/136
ДРН 2. Проводити оцінку рекреаційно-туристичного потенціалу території із використанням бальних, індексних та SWOT-методик для визначення її інфраструктурної місткості.				
ДРН 3. Проектувати функціональне зонування та просторову організацію дестинації з урахуванням специфіки розвитку різних видів туризму (екологічного, сільського, культурного тощо).				
ДРН 4. . Застосовувати ГІС-технології, цифрові карти та аналітичні інструменти (Tourism 4.0) для просторового моделювання туристичних потоків та управління ресурсами дестинацій.				
ДРН 5 Розробляти екологічно безпечні та соціокультурно адаптовані стратегії сталого розвитку дестинацій в умовах глобальних кліматичних змін та соціальних трансформацій.				

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Модуль I			
1.	Усний захист практичних робіт (на всі пз модуля)	20 балів / 30%	На практичних заняттях
2.	Проміжне тестування (модульний контроль I)	10 балів / 10%	Згідно графіка модульних тижнів
Модуль II			
3.	Усний захист практичних робіт (на всі пз модуля)	20 балів / 20%	На практичних заняттях
4.	Проміжне тестування (модульний контроль II)	10 балів / 10%	Згідно графіка модульних тижнів
5.	Виконання індивідуального завдання (з обраної тематики)	10 балів / 10%	Протягом 11-13 тижнів
6.	Іспит	30 балів / 30%	Згідно графіка

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Усний захист практичних робіт (на всі пз модуля)	0 балів	1-2 бали	3 бали	4 бали
	Практична робота не виконана	Робота виконана зі значними помилками та незахищена	Робота виконана з незначними помилками, здобувач не достатньо орієнтується в матеріалі	Робота виконана вірно, здобувач добре орієнтується в матеріалі
Проміжне тестування (тест множинного вибору)	Кожен тест включає 10 питань, кожне з яких оцінюється в 1 бал			
Виконання індивідуального завдання (з обраної тематики)	0 балів	1-3 бали	4-6 бали	7-10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконана, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Виконані всі вимоги до завдання	Виконані всі вимоги до завдання, продемонстровано власне рішення, підхід
Іспит (письмова відповідь)	0-5 балів	5-16 балів	17-27 балів	28-30 балів
	Здобувач погано орієнтується в теоретичному матеріалі.	Здобувач недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, відповіді мають значні помилки	Здобувач достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, помилки у відповідях не значні.	Здобувач гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, відповідь повна і без, або майже без помилок

5.2. Формативне оцінювання

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування після вивчення всіх тем, під час практичних занять	Відповідно до графіку навчального процесу
2	Зворотній зв'язок у вигляді обговорення тестування	
3	Зворотній зв'язок у вигляді обговорення індивідуального завдання	Протягом 1 тижня після виконання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
42-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано
0-41	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібники

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. Київ : Київський університет, 2024. 395 с.
2. Вишневський В. І. Екологічний туризм : навчальний посібник. Київ : Інтерпрес ЛТД, 2025. 140 с.
3. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм. Навчальний посібник. Київ : Альтерпрес, 2022. 192 с.
4. Екологічний туризм і агротуризм : слов. основних понять і термінів / Н. Є. Паньків. Львів : Галицька Видавнича Спілка, 2022. 232 с.
5. Козловський О. Ю., Борисюк Б. В. Екологічний туризм : навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2025. 202 с.
6. Маховка В. М. Навчальний посібник з дисципліни «Спеціалізований туризм (сільський та зелений туризм)» для студентів спеціальності 242 «Туризм і рекреація». Полтава : НУ «Полтавська політехніка ім. Ю. Кондратюка», 2022. 250 с.
7. Москвяк Я. Є. Сучасний стан та перспективи розвитку екологічного туризму у Карпатському регіоні України. Львів, 2022. 186 с.
8. Петрук В. Г. та ін. Екогеографія та екотуризм: підручник. Вінниця : ТОВ "Нілан-ЛТД", 2023. 178 с.
9. Сорокіна Г.О. Екологічний туризм: навч. посіб. Луганськ : Вид-во ДЗ ЛНУ імені Тараса. Шевченка, 2023. 206 с.
10. Тарасова В. В., Нестерчук І. К., Ковалевська І. М., Осіпчук А. С. Географія туризму : екологічний туризм : підручник. Київ : Каравелла, 2024. 252 с.

6.1.2. Методичне забезпечення

11. Новікова А. В. Науково-методичне забезпечення навчального процесу: Екологічний туризм. Методичні рекомендації для проведення практичних занять та організації самостійної роботи для студентів спеціальності 242 «Туризм і рекреація», денної і заочної форми навчання освітнього ступеня «бакалавр» / А.В. Новікова. Суми. 2022. 25 с.
12. Новікова А. В. Науково-методичне забезпечення навчального процесу: Екологічний туризм. Конспект лекцій з дисципліни «Екологічний туризм»: навчально-методичне видання для студентів спеціальності 242 «Туризм і рекреація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, денної і заочної форми навчання / А.В. Новікова. Суми. 2024. 129 с.

6.1.3. Додаткові джерела (монографії, наукові статті, матеріали конференцій)

13. Новікова А. В. Стан та перспективи розвитку сільського зеленого туризму в північній частині Сумської області. Україна та світ: виміри сьогодення: кол. моногр. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2024, С. 209-211
14. Новікова А.В. Картографічне моделювання туристичних та екологічних об'єктів як складова практичної підготовки фахівців туристичної галузі. Соціальна педагогіка: теорія та практика № 1, 2025. С. 126-133. <https://doi.org/10.12958/1817-3764-2025-1-126-133>
15. Новікова А.В. Стан та тенденції розвитку ІС-технологій екологічного туризму в Україні. Соціально-гуманітарні відносини в сучасній Україні: виклики та перспективи. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. С. 97-99. <https://doi.org/10.61718/mon202503>

16. Новікова А.В. Інноваційні рекреаційні практики Сумської області: комплексний підхід до відновлювального туризму. Соціально-гуманітарні відносини в сучасній Україні: виклики та перспективи. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. С. 102–104. <https://doi.org/10.61718/mon202503>

17. Kovalenko O., Smyrnov I., Motornyi M., Lutsiv N., Merchanskyi V. Effectiveness of environmental policy in popular tourist destinations. *Environment and Ecology Research*. 2024. Vol. 12(1). P. 10–18. <https://doi.org/10.13189/eer.2024.120102>

18. Бойко В. М. Цифрова трансформація та ГІС-технології в моніторингу рекреаційних навантажень екологічних дестинацій. *Географія та туризм*. 2023. Вип. 72. С. 45–53.

19. Ковальчук Н. П., Шевченко О. М. Особливості формування еко-туристичного продукту в природно-заповідних зонах Слобожанщини та Карпат. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Геологія. Географія. Екологія*. 2024. № 60. С. 112–121.

20. Методологічні засади оцінки екологічної місткості та ландшафтної атрактивності природно-заповідних територій України : монографія / за ред. А. С. Гриценка. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 210 с.

21. Поляк О. І. Сталий розвиток сільського зеленого та екологічного туризму в традиційних культурних ландшафтах. *Український географічний журнал*. 2025. № 2. С. 34–41.

6.2. Інші джерела (нормативно-правові акти, концепції, ГІС-портали)

22. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16.06.1992 № 2456-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12> (Із змінами та доповненнями, зокрема щодо регулювання рекреаційної діяльності в межах ПЗФ).

23. Національна стратегія розвитку туризму та курортів в Україні на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-p>

24. Глобальні цифрові платформи та інтерактивні карти екологічних мереж: Особливості використання ГІС-порталів Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Смарагдової мережі (Emerald Network) та веб-ресурсів біосферних заповідників. URL: <https://mepr.gov.ua/>